Tættere på familien

Midtvejsevaluering
2018

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Projekt Tættere på familien

Afprøvning af Sverigesmodellen på børnehandicapområdet

Med projekt Tættere på familien (TPF) afprøver Aarhus Kommune den såkaldte Sverigesmodel på børnehandicapområdet. Sverigesmodellen har hidtil udelukkende været afprøvet på udsatteområdet i Danmark.

I projektet skal rådgiverne arbejde tættere på barnet og familien. Formålet med projektet er at forebygge, at problemer i familien vokser sig store, at familien opnår en større grad af selvhjulpenhed, og at unge med handicap får en bedre forberedelse og overgang til voksenlivet.

Sverigesmodellen tager konkret udgangspunkt i en omlægning af måden, som socialrådgivere og det øvrige fagpersonale omkring barnet arbejder på. Det primære ved omlægningen er, at rådgiverne skal arbejde meget tættere på familien. På den måde forventes det, at rådgiverne får mulighed for at skabe sammenhæng for familierne på nye måder, og i andre kontekster end tidligere. Rådgiverne har derfor mulighed for at være med i de forskellige sociale arenaer, hvor familiens virkelighed udspiller sig til dagligt. Det forventes blandt andet at muliggøre en stærkere relation til barnet og familien og et dybere kendskab til disses behov. Rådgivningsarbejdet vil omfatte hyppigere opfølgninger og en øget inddragelse af familien, og hele omlægningen kan evt. medvirke til en tilpasning af tilbudsviften, der understøtter en tidlig forebyggende indsats. Rådgivernes sagstal sættes ned og er forudsætningen for, at der er mere tid til at arbejde med den enkelte familie.

Projekt Tættere på familien

Evaluering af projekt Tættere på familien

Tættere på familien løber fra april 2016 til december 2019. Metodecentret følger og evaluerer projektet.

Der er udarbejdet en midtvejsevaluering på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse og et kvalitativt casestudie.

Der er udsendt spørgeskemaer til familier hvis børnehandicapsag varetages af TPF-teamet, og til en sammenligningsgruppe bestående af familier hvis børnehandicapsag varetages af det "almindelige" team. Der er udsendt spørgeskemaer ved baseline og midtvejs i projektet.

Der er også foretaget et kvalitativt casestudie som følger fem udvalgte familier, hvis børnehandicapsag varetages i TPF-regi. Familierne bliver interviewet tre gange i projektperioden. Ved midtvejsevalueringen er der foretaget to interview med hver familie.

Fundene er udtryk for familiernes subjektive oplevelser.

På de følgende sider afrapporterer vi kortfattet de væsentligste fund fra midtvejsevalueringen.

Hovedfund fra spørgeskemaundersøgelsen

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Svarprocenter og datagrundlag

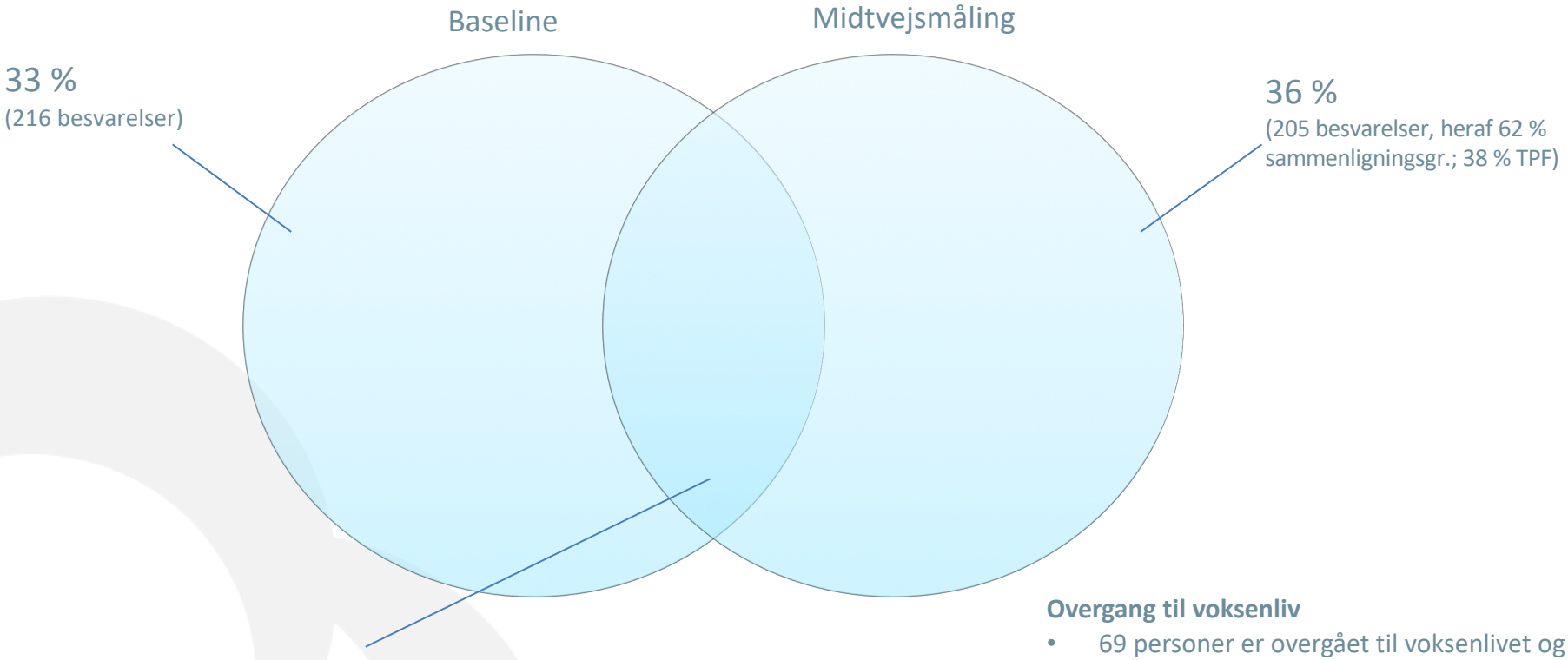

- 121 har besvaret både baseline og midtvejsmåling.

Robusthedstest

- Alle analyser laves 1) for alle der har svaret ved hhv. baseline og midtvejsmåling og 2) for de som har svaret både ved baseline og midtvejsmåling. På den måde tester vi om vi får samme substantielle resultater, uanset om forældrene har svaret begge gange eller ej.

Overgang til voksenliv

- 69 personer er overgået til voksenlivet og får et separat spørgeskema. Afrapporteres til slutevalueringen ultimo 2019.

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Trivsel hos forældre

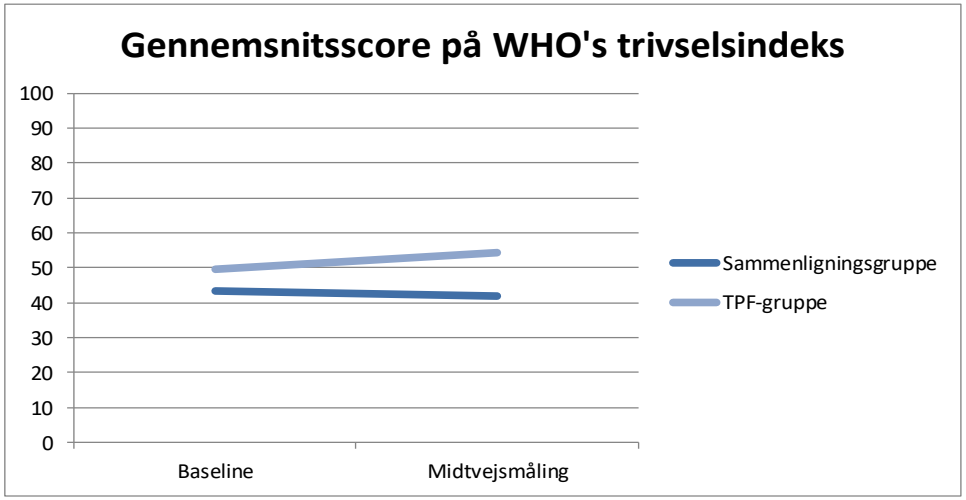

Note: data består af de som har besvaret både baseline og midtvejsmåling (n=116)

0-35: Stor risiko for depression eller stressbelastning
36-50: Risiko for depression eller stressbelastning
51-100: Ikke umiddelbart risiko for depression eller stressbelastning

Normtal for befolkningen som helhed: 68

	Baseline	Midtvejs-måling	Signifikans-niveau
Sam.gr	43,5	42	
TPF	49,4	54,4	†
Sig.niveau		**	

Note: † p < 0,1; * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0, 001.

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

WHO's trivselsindeks

Trives forældrene i TPF i højere grad end forældrene i sammenligningsgruppen?

Det umiddelbare svar er: Ja!

- Hvis vi sammenligner gennemsnittene for de to grupper ved midtvejsmålingen, så adskiller de sig signifikant fra hinanden ($p<0,01$). Sammenligningsgruppen scorer i gennemsnit 42 point, mens TPF-gruppen scorer 54 i gennemsnit (se tabel på forrige slide).
- TPF-gruppen ligger dermed gennemsnitligt i den kategori, hvor der ikke umiddelbart er risiko for depression eller stressbelastning. De ligger dog fortsat stadig et stykke fra pointtallet 68, som er gennemsnittet for befolkningen som helhed.

Er der nogle forbehold at tage i den sammenhæng? Ja, det er der også!

- Selve udviklingen fra baseline til midtvejsmåling for TPF er kun meget svagt signifikant ($p < 0,1$; og insig. for sammenligningsgruppen).
- Derfor må vi være varsomme med at konkludere, at TPF-forældre over tid har fået en signifikant forbedret trivsel. Forskellen ved midtvejsmålingen kan også bestå i, at trivslen for sammenligningsgruppen falder, omend udviklingen er insignifikant, og gap'et dermed forstørres, hvilket skaber forskellen.
- Resultaterne gælder kun for de forældre, der har svaret ved både baseline og midtvejsmåling, hvorfor respondenttallet er relativt lavt, hvilket man må have i mente hhv. 71 i sam.gr. og 45 i TPF.gr).

Forældrenes oplevelse af samarbejdet og rådgivningen

PARAMETRE:

- Overordnet tilfredshed
- Oplevelse af kontakten
- Kvalitet i rådgivningen
- Inddragelse af familien
- Tværfagligt samarbejde og koordination

I de følgende analyser afrapporteres der pba. de absolutte tal fra henholdsvise baseline og midtvejsmåling, og dermed ikke kun for de som har besvaret både baseline og midtvejsmåling.

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Overordnede tilfredshedsparametre

Rådgiveren leverer overordnet en tilfredsstillende indsats

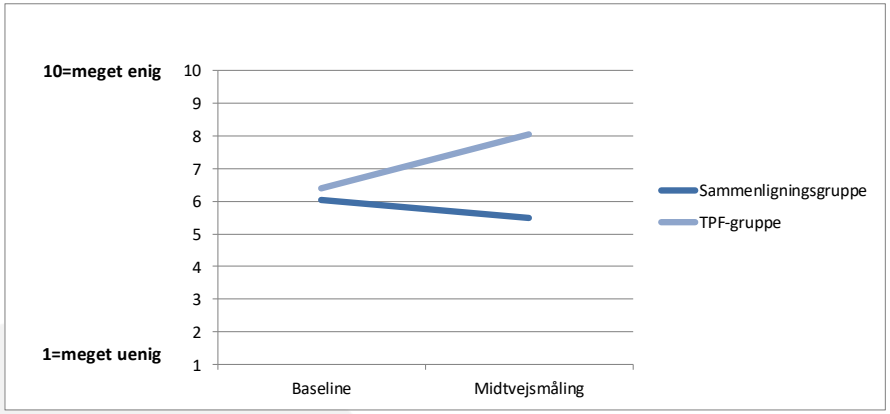

Familien får bevilget den indsats, de har behov for

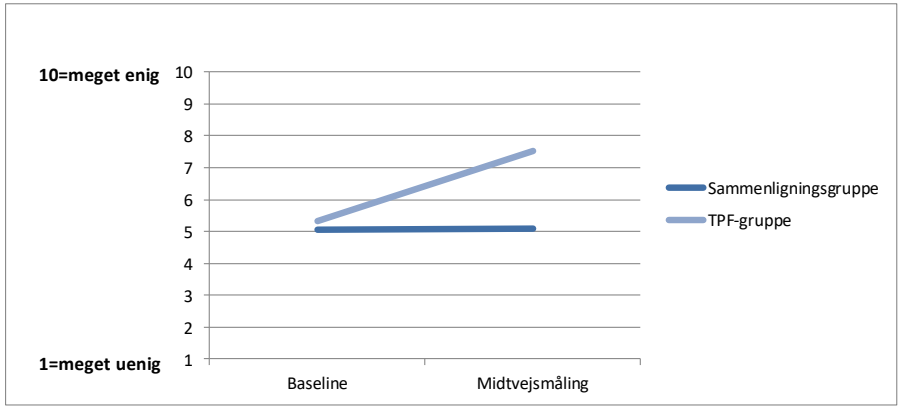

- Forældrene i TPF er signifikant mere tilfredse i forhold sammenligningsgruppen ved midtvejsmålingen, både når det gælder oplevelsen af, at rådgiveren overordnet set leverer en tilfredsstillende indsats og ligeledes omkring oplevelsen af at få bevilget den indsats, de har behov for.

- Udviklingen fra baseline til midtvejsmålingen er signifikant for TPF-gruppen, men ikke for sammenligningsgruppen.

- Forældrene i TPF's tilfredshed stiger på disse to parametre med henholdsvis 1,7 pointtal vedrørende oplevelsen af, at rådgiveren leverer en tilfredsstillende indsats og 2,2 pointtal i forhold til oplevelsen af at få bevilget den indsats de har behov for.

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Oplevelse af kontakten til rådgiver

Forældrene er blevet bedt om at vurdere følgende udsagn på en skala fra 1 til 10:

- *Det er let at komme i kontakt med rådgiver*
- *Hyppigheden af kontakt til rådgiver er passende*
- *Jeg/vi oplever, at stemningen i kontakten til rådgiver er god*
- *Det er oftest rådgiver, der kontakter mig/os*

Gennemsnitlig udvikling på tværs af de 4 udsagn i oplevelse af kontakten til rådgiver

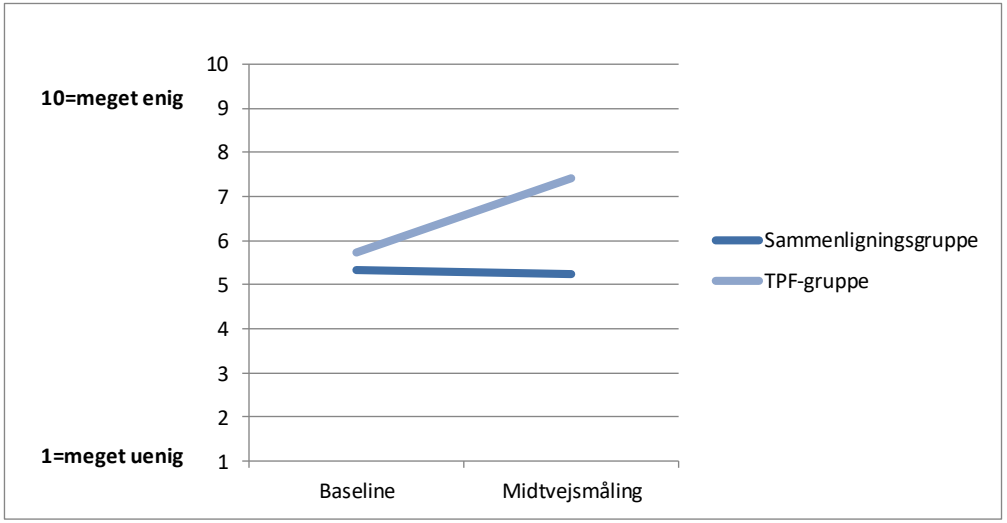

- Der er signifikant forskel på TPF og sammenligningsgruppen ved midtvejsmålingen. Gap'et mellem de to grupper er på 2,2 pointtal.
- TPF-gruppens udvikling over tid er også signifikant og stiger i gennemsnit med 1,7 pointtal på tværs af de 4 udsagn.
- TPF-forældre er dermed i højere grad end forældrene i sammenligningsgruppen enige i de udsagn, der fremgår af tabellerne på de følgende slides.

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Kvalitet i rådgivningen

Forældrene er blevet bedt om at vurdere følgende udsagn på en skala fra 1 til 10 :

- *Rådgiver klæder mig/os godt på i forhold til viden om lovgivningen og rettigheder*
- *Rådgiver har nok viden om mit/vores barns handicap/funktionsnedsættelse*
- *Rådgiver kender til de tilbud, der er relevante for mit/vores barn og min familie*

Gennemsnitlig udvikling på tværs af de 3 udsagn i kvalitet i rådgivningen

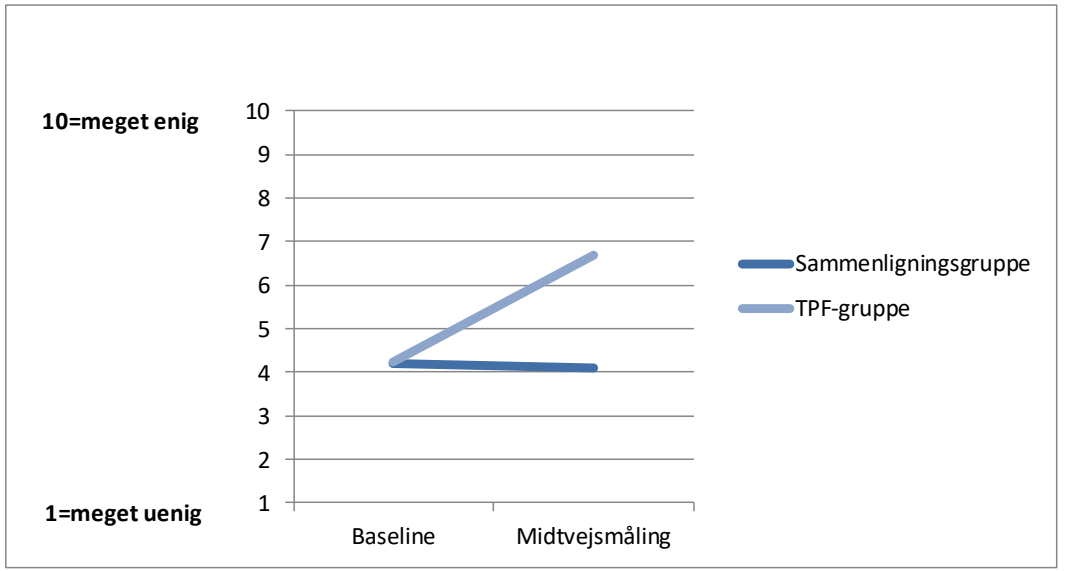

- Der er signifikant forskel på TPF og sammenligningsgruppen ved midtvejsmålingen. Gap'et mellem de to grupper er på 2,6 pointtal.
- TPF-gruppens udvikling over tid er også signifikant og stiger i gennemsnit med 2,5 pointtal på tværs af de 3 udsagn.
- TPF-forældre er dermed i højere grad end forældrene i sammenligningsgruppen enige i de 3 udsagn, der fremgår af tabellerne på de følgende slides.

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Inddragelse af familien

Forældrene er blevet bedt om at vurdere følgende udsagn på en skala fra 1 til 10 :

- *Jeg/vi oplever at blive lyttet til i kontakten med rådgiver*
- *Jeg/vi oplever at have indflydelse på de ydelser/tilbud mit/vores barn får*
- *Jeg/vi oplever, at rådgiver spørger ind til barnets og vores families behov*
- *Jeg/vi oplever, at rådgiver anerkender mig/os som 'eksperter på barnets situation*
- *Jeg/vi oplever, rådgiver spørger ind til mine/vores ressourcer inklusiv personer i mit/vores liv*

Gennemsnitlig udvikling på tværs af de 5 udsagn (se næste slide) i inddragelse af familien

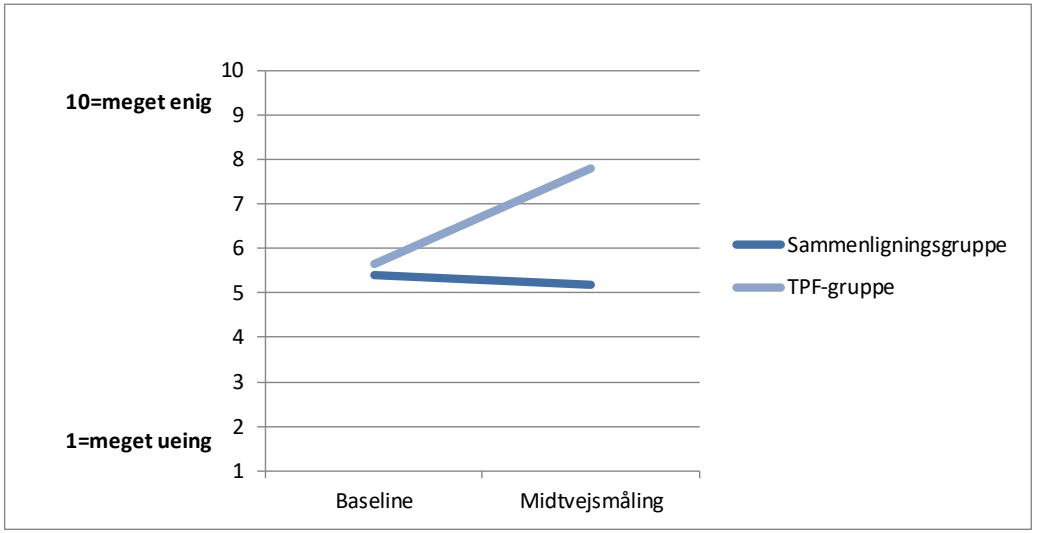

- Der er signifikant forskel på TPF-gruppen og sammenligningsgruppen ved midtvejsmålingen. Gap'et mellem de to grupper på 2,6 pointtal.
- TPF-gruppens udvikling over tid er også signifikant og stiger i gennemsnit med 2,2 pointtal.
- TPF-forældre er dermed i højere grad end forældrene i sammenligningsgruppen enige i de 5 udsagn, der fremgår af tabellerne på de følgende slides.

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Tværfaglig samarbejde og koordination

Forældrene er blevet bedt om at vurdere følgende udsagn på en skala fra 1 til 10 :

- *De forskellige fagpersoner i kommunen koordinerer den støtte og hjælp barnet og jeres familie modtager (fx skoler, daginstitutioner og forvaltninger)*
- *De forskellige faggrupper, der er involveret, arbejder i den samme retning*

Gennemsnitlig udvikling på tværs af de to udsagn i tværfaglig koordination og samarbejde

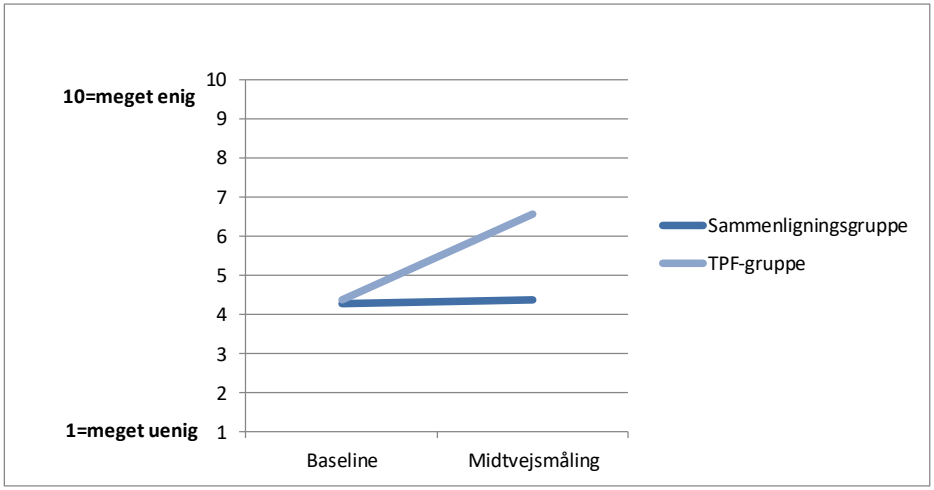

- Der er signifikant forskel på TPF-gruppen og sammenligningsgruppen ved midtvejsmålingen. Gap'et mellem de to grupper på 2,2 pointtal.
- TPF-gruppens udvikling over tid er også signifikant og stiger i gennemsnit med 2,2 på tværs af de 2 udsagn.
- TPF-forældre er dermed i højere grad end forældrene i sammenligningsgruppen enige i de 2 udsagn, der fremgår af tabellerne på de følgende slides.

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

HOVEDPOINTER

- Forældrene i TPF har en højere trivsel end forældrene i sammenligningsgruppen ved midtvejsmålingen. 2/3 af TPF-forældre befinder sig i den kategori, hvor der ikke umiddelbart er risiko for depression eller stressbelastning. Ved baseline var det under halvdelen, der var i denne kategori.

- Forældrene i TPF er signifikant mere tilfredse end sammenligningsgruppen ift. *alle* udsagn, der gælder oplevelse af rådgivning og samarbejde. Særlig stor forskel er der ift. 'Inddragelse af familien' og 'Kvalitet i rådgivningen', hvor den gennemsnitlige forskel er på 2,6 pointtal.

- Fra baseline til midtvejsmåling sker den største effekt for TPF-forældre ift. parameteret 'Kvalitet i rådgivningen' med en gennemsnitlig stigning på 2,5 pointtal på 10-pointsskalaen. Den mindste effekt, som dog stadig er på 1,7 pointtal, er ift. 'Oplevelse af kontakten'.

- Ser vi på hvor TPF scorer absolut højest, uagtet af deres udgangspunkt ved baseline, så er det ift. 'Inddragelse af familien', hvor de er mest enige i udsagnene og i gennemsnit scorer 7,8. Der hvor de gennemsnitligt er mindst enige er ift. det tværfaglige samarbejde og koordination, hvor de i gennemsnit scorer 6,6 på pointskalaen.

HOVEDPOINTER

FORBEHOLD:

- En høj svarprocent er med til at sikre, at de besvarede spørgeskemaer samlet set er repræsentative for hele gruppen af forældre, der har fået tilsendt spørgeskemaet. Vi kan ikke udelukke, at der kan være en skævvridning, når svarprocenten ikke er højere end 36 %. En tese er, at de mest stressede forældre ikke har besvaret spørgeskemaet. Det ville dog sandsynligvis være det samme for forældre i TPF- og sammenligningsgruppe, hvorfor selve forskellen mellem de to grupper ville være den samme.

- Dét at man ved, man er en del af et projekt, kan i sig selv skabe en positiv effekt for forældrene. Denne effekt kaldes Hawthorne-effekten, og kan være svær at eliminere. Det betyder, at svarene kan komme til at se endnu mere positive ud.

- Når man ser på TPF-forældre, som har svaret både på baseline samt midtvejsmåling, så er de forældre mere positivt stemte ved baseline inden TPF-implementeringen for alvor er startet, relativt til sammenligningsgruppen. Det kan skyldes, at de ved baselinemålingen allerede har forventninger ift. at opleve forbedringer (Hawthorne-effekten), fordi de er en del af et nyt projekt.

- Dog er udgangspunktet for TPF-gruppen og sammenligningsgruppen ens, når vi kigger på alle dem som har svaret ved hhv. baseline og midtvejsmåling.

Hovedfund fra casestudieinterview med familier

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Datagrundlag

Casestudieinterview

- Fem familier med en børnehandicapsag varetaget af TPF-teamet
- Familier er udvalgt med henblik på at opnå variation ift. socioøkonomi, barnets alder og handicap, sagskompleksitet, tilfredshed med rådgivning ved baseline mm.
- Interviewene har fokus på samarbejdet med børnehandicapenheden, herunder oplevelser af rådgiver/rådgivning
- I alt tre interview med hver familie i projektperioden. Interview I og II er foretaget i oktober 2017 og 2018. Det tredje interview foretages i oktober 2019

Høj grad af variation i forældrenes oplevelser

Til forskel fra fundene i spørgeskemaundersøgelsen finder vi meget stor variation i familiernes oplevelser af TPF-rådgivningen og samarbejdet med deres rådgiver

- Familierne oplever dog alle, at rådgiver er blevet mere tilgængelig. Det er nemmere at komme i kontakt med rådgiver, som er hurtigere til at svare på henvendelser. Muligheden for at sende en SMS til rådgiver og den afskaffede telefontid fremhæves positivt.

- Det er meget forskelligt hvordan familierne reagerer på, at rådgiver er mere opsøgende og proaktiv i kontakten mellem dem – oplevelserne heraf spænder fra at være rart til at være utrygt og grænseoverskridende

- Nogle familier oplever, at rådgiver har fået et bedre kendskab til deres familie, andre har ikke lagt mærke til at rådgiverens kendskab er bedret/ændret, og andre oplever at rådgiveren kommer for tæt på, forstået på den måde at familien oplever, at de må udlevere private og ikke sagsrelevante oplysninger om dem selv. I de tilfælde hvor familien oplever at rådgiver har et relevant kendskab til familien, influerer det positivt på relationen og deres tillid til rådgiver. Der er desuden stor forskel på, hvad familierne mener, at rådgiver bør vide om dem.

- Familierne er generelt tilfredse med den støtte eller de indsatser som de får bevilget. En familie er fx mere tilfreds med den støtte de modtager, selvom der er skåret i støtten. Det begrundes med en højere grad af gennemsigtighed i rådgivningen. En anden familie oplever, at det er blevet sværere at få noget bevilget end tidligere. Det begrundes med en oplevelse af skærpede dokumentationskrav og at rådgiveren stiller flere og andre spørgsmål end tidligere.

Anbefalinger på baggrund af interview med familier

1. Rådgiver bør fortsat være let tilgængelig for familierne og forventningsafstemme ift. hvordan og hvilke muligheder rådgiver har for at hjælpe familien og hvad familien har af behov

2. Styrke rådgivers kendskab til den enkelte familie og inddrage familien i forhold til hvad de synes et såkaldt ”godt” og dermed relevant kendskab består af, og sikre at rådgiverens ageren ikke opleves som overvågning

3. Herunder at rådgiverne bliver bedre til at skelne det personlige i familiens forhold (altså den konkrete situation omkring barnet, som er relevant for sagen) fra det private som ikke nødvendigvis er relevant for sagen

4. Sikre at rådgiver har fokus på god kommunikation så det er mere klart for forældrene, hvorfor rådgiver agerer som han/hun gør – fx i forbindelse med hjemmebesøg mv. og være fleksible ift. forældrenes ønsker og behov

Slutevalueringen af projekt Tættere på familien forventes afsluttet ultimo 2019

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling